

Heather Bergdahl
Avdelning för process- och metodutveckling

Möte i arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor (MoK)

**Datum och tid: 2020-05-29, kl. 13.00 – 15.00,
Skype-möte**

Närvarande:

Folke Carlsson (ordförande)	SCB
Susanne Holland	Socialstyrelsen
Anders Grönvall	Jordbruksverket
Therese Sehlstedt	Skolverket
Karin Darin	Skolverket
Vedrana Milosevic	Försäkringskassan
Ingrid Pettersson	Universitetskanslersämbetet
Pär Millstam	Arbetsmiljöverket
Jonas Dahlgren	SLU
Nasser Nuru Mahmud	Folkhälsomyndigheten
Henrik Pettersson	Trafikanalys
Sebastian Constantino	Skogsstyrelsen
Niklas Notstrand	Energimyndigheten
Marcus Jansson	Konjunkturinstitutet
Torbjörn Lindquist	Konjunkturinstitutet
Joakim Malmdin	SCB
Heather Bergdahl	SCB
Bodil Mortensson	SCB
Kristina Strandberg (p.3)	SCB
Sara Westling (p.4a)	SCB

Frånvarande:

Angélica Naesman	Pensionsmyndigheten
------------------	---------------------

1. Inledning

Folke hälsade välkomna och dagordningen antogs med övriga punkter:

- Reflektion från statistikchefsmötet borde beröras på mötet,
- Hur ska MOK arbeta med handlingsplanen för målbilden för officiell statistik?

Föregående mötesanteckningar beslutades med en justering om att bristande teknik hindrade Energimyndighetens deltagande.

SCB informerade om hur myndigheten har hanterat situationen under Coronatider. Kontinuitetsplaner togs fram men då sjukfrånvaron har hållit sig på en mycket låg nivå har inga av de förutspådda scenarierna inträffat. En stor del av personalen har arbetat hemifrån, även intervjuare.

Ett ökat bortfall har befarats men man har vädjat till företag att svara med visat förståelse om de svåra förhållandena. Ett ökat bortfall har inte inträffat ännu. På individsidan har det snarare varit lättare nå personer och få ett deltagande. Coronakrisen behöver beaktas i granskningen av uppgifter, framförallt från företagsundersökningar.

SCB har försökt anpassa och ta fram relevant statistik för Coronakrisen. Till exempel har krisen påverkat olika branscher i olika utsträckning.

2. Vad har hänt på myndigheterna sedan sist, utifrån Corona?

Socialstyrelsen är med på de dagliga presskonferenserna tillsammans med Folkhälsomyndigheten och MSB. Statistiken är viktig för att följa upp händelser kring pandemin. Statistik som har tagits fram för att beskriva rådande situation och även direkt om Covid-19 har fått stor betydelse och haft stort fokus. Den har fått en ny ingång och den produceras fortlöpande – två ggr per vecka i form av faktablad och exceltabeller eller kartor. Data samkörs med Folkhälsomyndighetens data för att följa utsatta grupper vilket inneburit att vi har fått processutveckla för att det ska gå smidigt till. Internationellt finns stort tryck och intresse på avlidna och smittade. Myndigheten har även klarat den ordinarie publiceringen av officiell statistik trots detta.

En fråga ställdes om dödsorsaksregistret där liknande finns i övriga nordiska länder. Socialstyrelsen jobbar här med tidigareläggning av statistiken och uppsnabbning av rapporteringen från regionerna.

Jordbruksverket påverkades av Corona-tider speciellt i början utifrån frågor om livsmedelsförsörjning samt bemanning inom jordbruket. Annars flyter verksamheten på som vanligt. Idag har jordbrukarna fått den stora årliga jordbruksstrukturundersökningen.

Skolverket har tillåtit att rapporteringen tar längre tid under Coronatider. De nationella proven blev inställda men även insamlingen av den tidigare omgången är inställd för att underlätta för kommunerna. För Komvux-elever som läser på distans har studietakten minskats. De behöver fortfarande studiestöd. Skolverket och CSN samarbetar inom statistiken här. Det har diskuterats att komplettera med preliminär statistik om t.ex. frånvaro av elever och deltagande på gymnasieskolor och Komvux under Coronakrisen. Utifrån SCB:s tolkning av sekretesslagen som meddelades nyligen får inte uppgifter från friskolor publiceras per

skola. Skolverket har beslutat att ändå publicera men det är nu oklart hur det blir framöver.

Försäkringskassan har också påverkats av Coronatider. Statistik som har tagits fram på smittbärrapportering och VAB har gått smidigt. Det har även en egen ingång till Coronastatistik. Verksamheten har även påverkats på annat sätt då anställda som normalt arbetar med statistiken har fått förstärka handläggningssidan pga. att karensdagen slopats. Detta har påverkat statistikenheten och även IT-projekt.

Den nya statistikdatabas som släpptes i februari som nu tagits ned eftersom det utgjorde en Beta-release för att samla in synpunkter. Nedtagningen påverkade även prestandan på övriga webbplatsen.

UKÄ:s statistikverksamhet har inte påverkats hittills av Corona eftersom de utgår huvudsakligen från register. Myndigheten kommer dock att göra extra studier till hösten bl.a. för att studera närmare om utländska studenter och forskare - hur de påverkas. Definitionsfrågor har uppstått med icke-campus studier dvs. om det automatiskt ses som distansundervisning. Mycket fått skjutas på framtiden och UKÄ försöker belasta lärosätena så lite som möjligt.

Arbetsmiljöverket har tagit fram ny statistik som knyts till Corona t.ex. om skyddsombudsstopp som uppdateras dagligen. Den officiella statistiken löper enligt plan. Annars vet man inte så mycket ännu om konsekvenserna av Corona på arbetsmiljön eftersom det pågår än. Vad gäller effekten på olyckor påverkas det dock positivt. Vad gäller vårdpersonalen kommer departementet och Försäkringskassan räkna Covid-19 som en arbetssjukdom. Frågan är hur det blir med t.ex. lärare?

SLU har inte påverkats så mycket. Det är mycket hemma jobb. Fältpersonalen har dock påverkats då med sitt uppstartsläger osv. och transporter ute i landet. Statistiken har ändå rullat som vanligt.

Folkhälsomyndigheten har förstås haft mycket att göra. Statistik har tagits fram redan sedan i början av pandemin där en dashboard uppdateras dagligen inför presskonferensen. De har haft ett gott samarbete med SCB, bl.a. genom Folkes initiativ och prioriteringar, som banat för att vi kunna leverera underlag på kort tid. De har också haft ett bra samarbete med Socialstyrelsen där myndigheterna är beroende av varann i analyserna. Det är dock långt ifrån lugnt ännu.

Annars är den europeiska undersökningen, EHIS, klar nu och statistiken är publicerad. Efter krisen kommer det finnas behov av att ta fram statistik om effekten på den allmänna folkhälsan. Behov kommer att finnas till hösten att samköra register för att se olika påverkan.

Skogsstyrelsen är nog minst påverkad av alla eftersom de redan tidigare tillämpat ett distansbaserat arbetssätt. Det ska tas fram statistik om läget med den utländska arbetskraften som kommer mycket från

kontinenten. Annars har de gått över från att intervjua till webbenkäter. En stor aktuell fråga är läget med granbarkborren som drabbar södra Sverige och som nu svärmar.

Energimyndigheten har 20 av sina anställda som jobbar åt Tillväxtverket med anledning av fusket. Myndigheten har också ett nära samarbete med MSB eftersom energiförsörjningen är viktig i den rådande krisen. Det upplevs som viktigt att löpande utvärdera de modellantagandena som finns för att ta fram statistik inom t.ex. drivmedelsbranschen.

Även här har myndigheten tryckt på vikten av att svara på undersökningar men inte tryckt på påföljderna med vite om inget svar.

Det blir viktigt i nästa analys att titta på effekten och trenden av Covid-19 på infrastrukturstatistik som f.n. är beroende av osäkra modeller.

Konjunkturinstitutet har högre tryck på statistiken – en företagsbaserad och en hushållsbaserad undersökning. Insamlingen brukar vara i maj. De har försökt publicera snabbare pga. den höga efterfrågan. Nya enkäter har tagits fram pga. Corona och hittills har de haft bra respons trots frivilligheten. Metodfrågor med säsongrensningseffekter är en faktor vilket blir svårt med det rådande läget även om myndigheten har ett standardiserat arbetssätt. KI har testat en metodändring för att gå över till kombinerad insamling där de ser att det uppstår mätskillnader jämfört med telefonintervjuer.

Trafikanalys. Transportsektorn har påverkats mycket och Trafikanalys har tagit fram veckovis publikation med nya snabbindikatorer, där t.ex. utvecklingen inom branscher följs med hjälp av SCB:s omsättningsstatistik. Det saknas snabbstatistik om gods och passagerarvolym. En omvärldsbevakning på transporter publiceras dagligen. Trafikanalys samarbetar med andra myndigheter kring dataunderlagen.

Trafikanalys har tagit fram riktlinjer för störningar i statistikproduktionen. Den kvartalsvisa EU statistiken och månadsstatistiken om fordon (pga. användningen i nationalräkenskaperna) är prioriterade. Övrig statistik som är verksamhetskritisk har prioriterats om till förmån för den samhällsviktiga statistiken. Ännu har inte den löpande statistikproduktionen påverkats men planerad statistik om lätta lastbilars användning som fått EU-pengar har skjutits upp.

Henrik ställde en fråga om hur andra SAM hanterar den eventuellt försämrade kvaliteten i statistiken till följd av krisen.

Många myndigheter upplever att de har kunnat få ut statistiken enligt plan men att de snarare har gjort mer än vanligt under dessa tider. Energimyndigheten har upplevt temporärt minskat svar.

Joakim Malmdin kommenterade att frågan om kvalitet i statistiken väcker följdfrågor om hur vi ser på ny statistik där mindre kunskap finns om kvaliteten. Utgör den preliminär statistik eller experimentell

statistik? Den kanske kan bli officiell statistik i förlängningen? Frågorna är många.

3. Synpunkter på verksamhetsstödet (VST) på SAM-forum

Se bifogad presentation.

Kristina Sandberg berättade att det inte finns så mycket nytt att rapportera. Röjandekontroll har legat ute ett tag. En del kommentarer har kommit in via brevlådan där det mesta varit positivt. En generell önskan finns om att få tillgång till mera samt om exempel.

Skogsstyrelsen kommenterade att även om det vore bra med mer information är det viktigt att det inte blir för mycket så att överblick för-loras. Mer beskrivning av begrepp vore bra.

Kristina berättade att SCB håller nu på med en översyn av innehållet i sitt verksamhetsstöd vilket är ett arbete som görs parallellt med att göra flera delar av VST tillgängliga på SAM-forum.

Jordbruksverket bifogar en länk som visar Jordbruksverkets stöd.
<https://djur.jordbruksverket.se/download/18.702b572e163946f536ceca4f/1527578661753/Jordbruksverkets-StatistikProduktionsprocess.pdf>

4. På gång...

a) Återkoppling statistikutbildningen

Sara Westling berättade om den fördjupningsutbildning som togs fram på SCB som ett komplement till en generell introduktionsutbildning för nyanställda. Se bifogad presentation.

Vårens utbildningsomgång delades upp på 4 tillfällen i stället för att ha 2 heldagar. Lite innehåll lades till om andra datakällor och annat som är på gång. Gruppdiskussionen föll den här omgången eftersom utbildningen gjordes på Skype som man var ovan med i kurssammanhang.

Socialstyrelsen hade två deltagare med i utbildningen och föreslog att man kanske kunde välja ut olika separata block där deltagare kunde välja beroende på vad de har för förkunskaper och önskemål.

Sara berättade att det är oklart hur det kommer att bli i höst men olika möjligheter kan finnas att justera utformningen. SCB återkommer i det.

Skogsstyrelsen uttryckte intresse att delta men undrade om inbjudan som berättades gick ut till kontaktpersonerna på myndigheterna.

b) Översyn av statistikområden

Heather presenterade läget med Översynen som ligger inom handlingsplanen för målbilden för den officiella statistiken. Samma presentation användes som för statistikchefsmötet 18 maj. Se bifogad presentation.

c) Kommande expertgranskning (peer review)

Joakim, som har varit med i Task Force, berättade om att det planeras för en tredje omgång av de så kallade Peer Reviews. Planen är att allt ska vara klart i slutet på 2027 när samtliga förbättringsförslag ska vara implementerade.

En fråga kommer i början på sommaren där de olika länderna kan lämna önskemål om datum för besöken som ska genomföras april 2021- april 2023. Innan dess ska Eurostat bli föremål för granskning. En genomgång av läget hölls senast i European Statistical System Committee, ESSC, för 2 veckor sedan där Sverige har ställt sig positiv till ansatsen. Frågan är nu om vilka myndigheter som ska vara med i genomgången. Sverige har uttryckt att det är viktigt att andra nationella statistikmyndigheter är delaktiga i större grad än tidigare. Ett val ska göras utifrån vissa kriterier men det är ännu inte bestämt vilka myndigheter förutom SCB som ska väljas ut.

5. Förslag på ämnen till kommande möten

Skicka gärna mejl med era förslag. Vissa uppslag kom under mötet.

Joakim nämnde att SCB håller på att titta närmare på frågan om det nya normalläget efter Corona, apropå ny statistik. Frågan ska ses ur perspektivet, kvalitetsbegrepp för officiell statistik. Det handlar om att hög aktualitet prioriteras med lägre tillförlitlighet som följd. Kvalitetsbegreppet tar höjd för detta men vi ska titta närmare på om vi behöver ytterligare begrepp och hur de i så fall ska definieras. Begrepp experimentell statistik finns inom ESS. Där är inte vi riktigt ännu.

6. Avslutning/övriga frågor, nästa möte

Den övriga frågan om att ta tillvara MOK-gruppens expertis inom handlingsplanen för målbilden för officiell statistik togs upp. Bodil berättade att en av aktiviteterna i planen är att tillgängliggöra VST på SAM-forum samt att se över vilka metoder och verktyg som ska finnas där. MOK-gruppen är en viktig spelare här. MOK har även gett värdefull input till seminarie- och kursutbudet. Frågan kan ändå funderas mer på.

Ytterligare en fråga togs upp om den tekniska arbetsgruppen har kommit igång med tanke på frågor som rör PXweb och API:er. SCB meddelade att arbetet pågår att starta upp men att vi återkommer i frågan.

Nästa möte hålls efter sommaren. SCB återkommer med en kallelse som blir beroende av vilka rekommendationer som råder om möten då.

Folke tackade för diskussionerna och avslutade mötet.